

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРЕСУ ТА МОТИВАЦІЇ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

Мельник А. П., Гришук С. М., Шоханов О.С, Слободенюк О.Л.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна)
кандидат медичних наук, доцент
доцент кафедри медико-біологічних дисциплін
(Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна)
ORCID: 0000-0002-5553-8110

асистент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін
Житомирського медичного інституту
асистент кафедри «Сестринська справа» Житомирського медичного
інституту

***Abstract.** By interviewing 60 third-grade schoolchildren, a high level of interest in physical education was determined, and the priority of strength-based physical exercises for boys and gymnastic exercises for girls was established. It has been studied that the main motive for attending physical education classes is the desire to get good grades.*

***Анотація.** Шляхом проведення інтерв'ювання 60 школярів третього класу визначено високий рівень інтересу до занять фізичною культурою, встановлено пріоритетність силових видів фізичних вправ для хлопчиків та гімнастичних для дівчаток. Досліджено, що головним мотивом відвідування уроків з фізичної культури є бажання отримати гарні оцінки.*

***Key words:** motor activity, motive, primary school age*

***Ключові слова:** рухова активність, мотив, молодший шкільний вік*

Актуальність проблеми. Ріст і формування дитячого організму, його біологічний і психічний розвиток вимагає відповідних педагогічних впливів, які повинні відповідати віковому розвитку дітей. Це особливо актуально через наявність дефіциту рухової активності дитячого населення, який з'являється уже з молодшого шкільного віку і гальмує їх нормальний фізичний розвиток, загрожує здоров'ю [1]. Адже два-три уроки з фізичної культури, передбачені програмою, не можуть задовольнити необхідну для організму школярів потребу в активних рухах, вони компенсують необхідний рівень рухової активності лише на 18 – 20% гігієнічної норми рухів [2].

Молодший шкільний вік вважається сенситивним періодом для розвитку фізичних здібностей дітей засобами фізичної культури. У зв'язку з цим виникає необхідність в отриманні нових даних щодо інтересів та мотивацій дітей цього віку до занять певними видами фізичних вправ, що забезпечить вирішення завдань, зв'язаних з адекватним застосуванням відповідного педагогічного впливу та його корекції. Заняття фізичною культурою і спортом здійснюються під впливом певних стимулів, спонукань, які виступають у ролі рушійних сил

навчальної діяльності учнів. Такими спонукальними силами є потреби, інтереси, переконання, ідеали, ціннісні орієнтації. Вони утворюють мотиваційну сферу навчальної діяльності школярів [3].

Наукові дослідження та практика роботи шкіл свідчать, що головним у процесі залучення школярів до фізичного самовдосконалення є виховання у них інтересу до фізичної культури [4]. Інтерес є формою виявлення потреб і виступає своєрідною орієнтацією людини в її зв'язках з дійсністю. Від спрямованості інтересів залежить спосіб життя людини, її поведінка й діяльність. Поява інтересу викликає бажання діяти, формує мотив поведінки. Для формування в учнів інтересу до фізичного виховання необхідно визначити реальний його стан, що особливо актуально для школярів початкової школи. Це, в свою чергу, дасть можливість забезпечити всебічний розвиток рухових якостей учнів протягом навчання, сприятиме збереженню і зміцненню психічного та фізичного здоров'я дітей всіх вікових груп, розвитку інтересу і звички кожного з них до самостійних занять фізичною культурою і спортом.

Мета дослідження: визначити пріоритетні мотиви та види занять фізичними вправами школярів молодшого шкільного віку.

Матеріали та методи. Для вивчення проблеми використовувався метод теоретичного аналізу і узагальнення літературних джерел з проблеми дослідження. Для отримання первинної соціологічної інформації шляхом відповідей респондентів на перелік стандартизованих питань анкети застосовувався метод опитування у вигляді інтерв'ювання. Він використовувався для виявлення відношення респондентів до питань фізкультурно-оздоровчої діяльності в освітньому закладі, його ефективності. В дослідженні використовувалось не стандартизоване (вільне) інтерв'ю, яке проводилось за спеціальною анкетною, розробленою на основі аналізу літературних джерел, яка складалася з 3 питань. Будувалось інтерв'ю за орієнтовною схемою, за необхідності задавались супутні питання, які дозволяли знайти більш чітке формулювання. Дослідження проводилося з дозволу батьків серед 60 учнів (30 хлопчиків та 30 дівчаток) третіх класів загальноосвітньої школи № 21 м. Житомира у травні 2022 року. Учасники були обрані у випадковому порядку.

Результати дослідження. У першому питанні анкети школярам пропонувалось оцінити рівень власного інтересу до занять фізичною культурою. Результати відповідей з урахуванням статі наведені у таблиці 1.

Таблиця 1.

Самооцінка школярами рівня інтересу до занять фізичною культурою

№ з/п	Рівень інтересу	Хлопчики		Дівчатка	
		Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
	Високий	22	73,3	20	66,7
	Середній	8	26,7	7	23,3
	Низький	-	-	3	10,0

	Відсутній	-	-	-	-
--	-----------	---	---	---	---

Наведені дані свідчать про зацікавленість школярів заняттями фізичної культури, адже 73,3 % хлопчиків і 66,7 % дівчаток мають високий рівень інтересу до фізичного виховання; відповідно 26,7 % і 23,3 % – середній. Лише 3 дівчаток (10,0 %) повідомили про низький інтерес до занять.

Мета наступного питання анкети полягала у визначенні пріоритетних видів занять фізичною культурою. Для цього школярам пропонувалося обрати один вид додаткової рухової активності, яким би вони хотіли займатися у спортивних секціях. Розподіл відповідей наведений у таблиці 2.

Таблиця 2.

Результати анкетування щодо пріоритетних видів рухової активності

№ з/п	Вид занять	Хлопчики		Дівчатка	
		Кількість відповідей	%	Кількість відповідей	%
1	Карате	5	16,7	4	13,3
2	Плавання	4	13,3	3	10,0
3	Футбол	5	16,7	1	3,3
4	Баскетбол	2	6,7	-	-
5	Гімнастика	2	6,7	5	16,7
6	Бокс	3	10,0	-	-
7	Боротьба	5	16,7	2	6,7
8	Фітнес	2	6,7	7	23,3
9	Танці	-	-	3	10,0
10	Не відповіли	2	6,7	5	16,7

Встановлено наявність істотної різниці щодо пріоритетних видів занять між хлопчиками і дівчатками. Так, дівчатка більше прагнуть займатися фітнесом, гімнастикою, танцями, хлопчики – карате, футболом, боротьбою.

Формуючою і спрямовуючою основою будь-якої активності, в тому числі і фізичної, виступає мотив, який спонукає до дії, вчинку, діяльності. Поняття "мотивація" ширше, ніж поняття "мотив", її можна визначити, з одного боку, як складну, багаторівневу систему факторів, що включає потреби, мотиви, інтереси, ідеали, прагнення, установки, емоції, цінності. З іншого боку, в основі мотивованої діяльності завжди домінують певні мотиви. Для вивчення мотивів відвідування школярами уроків фізичної культури в анкеті було передбачено спеціальне питання. У ньому пропонувалося п'ять наведених мотивів розмістити за рейтингом, тобто за важливістю. Результати обробки відповідей школярів з урахуванням статі наведені в таблиці 3.

Таблиця 3.

Мотиви відвідування уроків фізичної культури школярами (за рейтингом)

№ з/п	Мотив відвідування занять	Рейтингове місце мотиву	
		Хлопчики	Дівчатка

1	Хочу покращити свою фізичну підготовку	2	3
2	Подобається, як вчитель веде заняття	3	2
3	Хочу отримати гарні оцінки	1	1
4	Не хочу проблем через пропуски уроків	5	4
5	Це потрібно для здоров'я	4	5

За результатами рейтингової самооцінки дітей молодшого віку встановлено, що основним мотивом відвідування занять з фізичної культури як хлопчиків, так і дівчаток, є прагнення отримати гарні оцінки. Це, на наш погляд, обумовлене тим, що школярі ще не знають і не усвідомлюють оздоровчий вплив фізичних вправ на дитячий організм.

Висновок. З огляду на отримані результати, у процесі занять необхідно велику увагу приділити формуванню у школярів інтересу та мотивації до виконання фізичних вправ.

Список літератури:

1. Приходько В. В. Рухова активність. Звичка до занять фізичною культурою. Фізкультурна діяльність особи. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології*. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. № 1 (55). С.293-305.
2. Лук'янченко М. Фізична активність як необхідна складова розвитку особистості/ Микола Лук'янченко // *Молодь і ринок* №7 (90), 2012.
3. Бондарчук Н. Я. Інтерес молодших школярів до занять фізичною культурою як психологічний критерій диференціації у процесі фізичного виховання / Н. Я. Бондарчук // *Спортивний вісник Придніпров'я*. – Дніпропетровськ, 2014. – С. 17-22.
4. Hryshchuk S. The health benefits of sport and physical education // *Zeszyty Naukowe (Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży): nauki społeczne i humanistyczne*. - 2021. - Vol. 83. - P. 66-77.